

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

Poznań, ...

ZN-III.9532.12.2015.6

Pan
Barbara Marciniak
Przewodnicząca
Powiatowego Zespołu
ds. Orzekania o Niepełnosprawności
ul. Dutkiewicza 5
63-100 Śrem

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie art. 6c ust. 5 i 6 w związku z art. 6c ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.) oraz § 17 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2013 r., poz. 29), po przeprowadzeniu kontroli problemowej w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Śremie przez zespół kontrolujący w składzie: Bartosz Kamiński – starszy specjalista, Dorota Michalska – starszy specjalista, Honorata Lewandowska – inspektor wojewódzki, Stanisław Jarmuda – członek Wojewódzkiego Zespołu, lekarz, Józef Solecki – członek Wojewódzkiego Zespołu, doradca zawodowy oraz Łucja Gromadzka-Biedrowska – członek Wojewódzkiego Zespołu – pedagog, działający na podstawie upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego z dnia 16.11.2015 r. nr KN-II.0030.707.2015.1, której wyniki zostały zamieszczone w protokole z kontroli, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Usytuowanie organizacyjno-administracyjne Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Śremie nie budzi zastrzeżeń.

Baza lokalowa Powiatowego Zespołu, w której odbywają się badania i wywiady spełnia wymogi określone w § 24 i § 25 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

Wszyscy członkowie Powiatowego Zespołu uczestniczący w posiedzeniach składów orzekających w okresie objętym kontrolą posiadali odpowiednie kwalifikacje oraz dokumenty je potwierdzające.

Przewodnicząca Powiatowego Zespołu zatrudniona jest w niepełnym wymiarze czasu, co uniemożliwia rzeczywiste kierowanie Powiatowym Zespołem, reprezentowanie go na zewnątrz oraz organizowanie obsługi administracyjno-biurowej Zespołu.

W Powiatowym Zespole brak jest osoby upoważnionej do zastępowania Przewodniczącej Powiatowego Zespołu w zakresie określonym przepisami rozporządzenia z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

W trakcie kontroli zweryfikowano 48 losowo wybranych akt spraw.

We wszystkich kontrolowanych sprawach Przewodnicząca Powiatowego Zespołu wyznaczała lekarza przewodniczącego składu orzekającego o specjalności odpowiedniej do rozpoznanych schorzeń osoby zainteresowanej lub dziecka.

W kontrolowanych sprawach dot. osób, które nie ukończyły 16 roku życia, lekarz dokonujący wstępnej weryfikacji dokumentacji nie określił specjalności lekarza przewodniczącego składu orzekającego, co stanowi naruszenie § 33 pkt 2 ww. rozporządzenia.

W sytuacji gdy lekarz dokonując wstępnej weryfikacji dokumentacji medycznej złożonej wraz z wnioskiem stwierdził, że jest ona niewystarczająca do wydania orzeczenia, Przewodnicząca Powiatowego Zespołu, zgodnie z § 6 ust. 5 ww. rozporządzenia zawiadamiała osobę zainteresowaną odrębnym pismem o konieczności jej uzupełnienia wraz z wyznaczeniem terminu złożenia brakującej dokumentacji, z pouczeniem, że nieuzupełnienie jej w określonym terminie spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania.

W 9 sprawach Powiatowy Zespół doręczał zawiadomienie o terminie rozpatrzenia wniosku później niż 7 dni przed dniem jego rozpatrzenia, co stanowi naruszenie § 7 ust. 3 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

Z analizy akt postępowania orzeczniczego poddanych kontroli wynika, że w części spraw Powiatowy Zespół nie dochowuje ustawowego jednomiesięcznego terminu określonego w art. 35 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267) na rozpatrzenie wniosku o wydanie orzeczenia. W każdym przypadku jednak Powiatowy Zespół zawiadamiał stronę o niezałatwieniu sprawy w terminie oraz o wyznaczeniu nowego terminu do jej załatwienia, zgodnie z przepisem art. 36 § 1 w zw. z art. 35 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz § 19 ust. 3 pkt 3 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

Jednak w 5 sprawach Powiatowy Zespół zawiadomił stronę postępowania o niezałatwieniu sprawy w terminie po upływie terminu określonego w art. 35 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego (tj. miesiąca do załatwienia sprawy lub zawiadomienia strony o niezałatwieniu sprawy w terminie i wskazaniu nowego terminu załatwienia sprawy), co stanowi naruszenie przepisu art. 36 § 1 w zw. z art. 35 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Analiza merytoryczna 42 ocen sporządzonych przez pracownika socjalnego wykazała, że część ocen jest niepełna, niespójna merytorycznie. Uzasadnienie oceny lakoniczne w swej treści nie dokumentuje faktów jakie pracownik socjalny wziął pod uwagę proponując zaliczenie do osób niepełnosprawnych.

W 7 sprawach ustalenie przez pracownika socjalnego znacznego stopnia niepełnosprawności nie znalazło uzasadnienia w sporządzonej ocenie, co stanowi naruszenie art. 4 ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz naruszenie § 29 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności.

Natomiast w 3 sprawach ustalenie przez pracownika socjalnego umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie znalazło uzasadnienia w sporządzonej ocenie, co stanowi naruszenie art. 4 ust. 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz naruszenie § 30 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

Ponadto, w 3 sprawach ustalenie przez pracownika socjalnego lekkiego stopnia niepełnosprawności nie znalazło uzasadnienia w sporządzonej ocenie, co stanowi naruszenie art. 4 ust. 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz naruszenie § 31 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności.

W 4 sprawach sporządzony przez pracownika socjalnego opis ograniczeń w funkcjonowaniu nie wskazuje na konieczność zaliczenia dziecka do osób niepełnosprawnych, co stanowi naruszenie art. 4a ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

W 9 skontrolowanych ocenach sporządzonych przez pedagoga stwierdzono, że nie w każdym przypadku stanowią one rzetelny opis zaburzeń i dysfunkcji warunkujących ograniczenia i utrudnienia w samodzielnym funkcjonowaniu oraz wnikliwością opisu i zakresem rozpoznawanych i potwierdzonych dokumentacją faktów. Ustalony stan faktyczny nie w każdym przypadku uzasadnia proponowane rozstrzygnięcie i uznania dziecka za niepełnosprawne, a więc udokumentowane zasadnością przyznania w orzeczeniu wskazania w pkt 8. Nadto, wywiady nie są sporządzane w sposób wnikliwy i rzetelny, co skutkuje brakiem precyzji i obiektywizmu w opisie występujących dysfunkcji orzekanych osób skutkujących trudnościami w samodzielnym funkcjonowaniu, a także brakiem wewnętrznej spójności, co poddaje pod wątpliwość trafność decyzji orzeczniczej. Proponowana przez pedagoga „niepełnosprawność” lub „brak niepełnosprawności” ustalana była nieadekwatnie w relacji do zebranych w wywiadzie i udokumentowanych w Ocenie informacji dotyczących zdolności do pełnienia ról społecznych stosownie do wieku rozwojowego, poruszania się, komunikowania z otoczeniem, prowadzenia gospodarstwa domowego przy uwzględnieniu zakresu niezbędnej opieki i/lub pomocy, jaka powinna być świadczona orzekanej osobie w celu optymalizacji jej funkcjonowania.

Ponadto, analiza kontrolowanych ocen pedagogicznych wykazała, iż rozstrzygnięcia orzecznicze pedagoga nie zawsze są poparte opisem zaburzeń i odchyłeń rozwojowych wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy z orzekaną osobą, jak również jej trudności w procesie wychowawczym wynikającym z naruszonej sprawności organizmu. W konsekwencji, czego występuje brak ustalenia rodzaju i zakresu sprawowanej opieki i pomocy, w tym wskazania czynności, w których wykonywaniu osoba orzekana wymaga opieki i/lub pomocy dot. pkt XIII. We wszystkich sprawach ocena pedagogiczna została sporządzona na nieaktualnym formularzu.

Uzasadnienia zaproponowanego rozstrzygnięcia przez pedagoga nie zawierają oceny zasadności wydania orzeczenia w stosunku do konkretnej osoby i w konkretnym przypadku. Tak formułowane uzasadnienia nie potwierdzają słuszności zaliczenia dziecka do osób niepełnosprawnych – nie wskazują ani na konieczność udzielenia pomocy niepełnosprawnemu dziecku polegającej na udzieleniu wsparcia w czynnościach samoobsługowych, współdziałaniu w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych (pkt 8 wskazań w orzeczeniu) ani na całkowitą zależność dziecka od otoczenia polegającą na zaspakajaniu potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku (pkt 7 wskazań w orzeczeniu).

Analiza merytoryczna 48 ocen sporządzonych przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego wykazała następujące nieprawidłowości. Oceny wypełniane są niedbale i we fragmentach nieczytelnie. W ocenach brakuje merytorycznego uzasadnienia podjętego rozstrzygnięcia, brak szczegółowego opisu naruszenia sprawności organizmu wynikającego z wymienionych schorzeń. Nie wpisywano szczegółowych informacji na temat stopnia naruszenia sprawności organizmu, który powodowałby brak możliwości zaspokajania przez osobę orzekaną bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych (samoobsługa, poruszanie się, komunikacja), z czego wynikałaby konieczność sprawowania nad osobą orzekaną stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji; w ocenach brak też jest danych na temat upośledzenia funkcji motorycznej osoby orzekanej w stopniu dającym podstawę do przyznania karty parkingowej.

W 16 sprawach stwierdzono brak aktualnej dokumentacji medycznej z przebiegu leczenia ambulatoryjnego dotyczącego schorzeń występujących u osoby orzekanej.

W aktach 3 spraw znajdują się elementy dokumentacji medycznej opatrzone pieczęcią lekarza, który w postępowaniu orzeczniczym pełnił funkcje lekarza przewodniczącego składu orzekającego, co stanowi naruszenie art. 24 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Budowa orzeczeń jest poprawna, orzeczenia zawierają wszystkie elementy określone w § 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności oraz art. 107 Kodeksu postępowania administracyjnego. Wyjątek stanowią sprawy dotyczące osób, które nie ukończyły 16 roku życia, w których w orzeczeniu nie wskazano numeru dokumentu potwierdzającego tożsamość dziecka, co stanowi naruszenie § 13 ust. 1 pkt 6 ww. rozporządzenia.

W 2 sprawach orzeczenie zostało doręczone stronie później niż w terminie 14 dni od dnia posiedzenia składu orzekającego, co stanowi naruszenie § 13 ust. 5 ww. rozporządzenia.

We wszystkich sprawach na protokole z posiedzenia składu orzekającego brakuje podpisu osoby sporządzającej protokół.

W związku z powyższymi ustaleniami, przekazuję następujące zalecenia pokontrolne:

1. zwiększyć wymiar czasu pracy Przewodniczącej Powiatowego Zespołu w celu umożliwienia rzeczywistego kierowania Powiatowym Zespołem, reprezentowania Zespołu na zewnątrz oraz organizowania obsługi administracyjno-biurowej Zespołu;
2. upoważnić członka Powiatowego Zespołu do zastępowania Przewodniczącej Powiatowego Zespołu w zakresie określonym przepisami rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności w czasie nieobecności Przewodniczącej;
3. w sprawach dot. osób, które nie ukończyły 16 roku życia, lekarz dokonujący wstępnej weryfikacji dokumentacji powinien określać specjalność lekarza przewodniczącego składu orzekającego zgodnie z § 33 pkt rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności;
4. doręczać zawiadomienie o terminie rozpatrzenia wniosku nie później niż 7 dni przed dniem jego rozpatrzenia, zgodnie z § 7 ust. 3 ww. rozporządzenia;
5. zawiadamiać stronę postępowania o nie załatwieniu sprawy w terminie zgodnie z art. 36 § 1 w zw. z art. 35 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego;
6. pracownik socjalny powinien sporządzać oceny w taki sposób aby były pełne i spójne merytorycznie a uzasadnienie oceny wskazywało fakty jakie pracownik socjalny wziął pod uwagę proponując zaliczenie do osób niepełnosprawnych;
7. oceny pedagogiczne sporządzać w sposób wnikliwy i rzetelny, precyzyjny i kompletny a także zapewniać ich wewnętrzną spójność z rozstrzygnięciem orzeczniczym;
8. oceny stanu zdrowia osoby orzekanej sporządzać starannie i czytelnie. Uzasadniać merytorycznie podjęte rozstrzygnięcie. Ocena powinna zawierać szczegółowy opis rodzaju i zakresu ograniczeń spowodowanych naruszoną sprawnością organizmu, wynikającą ze schorzenia zasadniczego oraz opis upośledzenia funkcji motorycznej osoby orzekanej w stopniu dającym podstawę do przyznania karty parkingowej;
9. członkowie składu orzekającego powinni kwalifikować do określonego stopnia niepełnosprawności zgodnie z ustawowymi kryteriami określonymi w art. 4 ust. 1, 2, 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz zgodnie z § 29 ust.1, § 30, § 31 ust. 1 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności;
10. dzieci kwalifikować do osób niepełnosprawnych zgodnie z kryteriami określonymi w art. 4a ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz

zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz rozporządzeniu w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia;

11. rzetelnie gromadzić materiał dowodowy, w szczególności dokumentację medyczną;
12. wyeliminować przypadki wyznaczania do składu orzekającego członka, który uczestniczył w diagnostyce lub leczeniu strony a w przypadku istnienia okoliczności, które mogą wywołać wątpliwość, co do bezstronności członka, wyłączyć go od udziału w postępowaniu, zgodnie z art. 24 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego;
13. w orzeczeniach dotyczących dzieci wskazywać numer dokumentu potwierdzającego tożsamość dziecka, zgodnie z § 13 ust. 1 pkt 6 ww. rozporządzenia;
14. orzeczenia doręczać nie później niż w terminie 14 dni od dnia posiedzenia składu orzekającego, zgodnie z § 13 ust. 5 ww. rozporządzenia;
15. podpisywać protokół z posiedzenia składu orzekającego przez osobę go sporządzającą;
16. zobowiązuje Przewodniczącą Powiatowego Zespołu do skierowania na szkolenie doskonalące w Wojewódzkim Zespole XXX.

Działając na podstawie § 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, przekazuję niniejsze zalecenia pokontrolne, oczekując w terminie 30 dni od daty doręczenia wystąpienia pokontrolnego, zawiadomienia przez kierownika jednostki kontrolowanej o sposobie wykorzystania uwag i wykonania zaleceń pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.